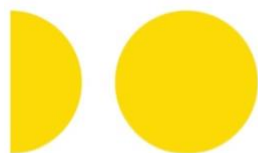

POMURJE
REGION

**IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO
REGIONALNEGA PROSTORSKEGA PLANA
ZA POMURSKO REGIJO**

**RAZVOJNI
CENTER
MURSKA
SOBOTA**

REGIONALNA RAZVOJNA
AGENCIJA ZA POMURJE

Verzija 2.4. – dopolnjen dokument
27. februar 2025

PRIPRAVLJALEC:

Razvojni center Murska Sobota
Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota

Odgovorna oseba: Bojan Kar, direktor

Predstavniki:

Anja Tratnjek
Aleš Skalič

Predstavniki delovne skupine za spremljanje priprave RPP za Pomursko regijo

Spremembe v tej verziji dokumenta:

poglavje	Opis spremembe in dopolnitve
3.3. prednostne razvojne usmeritve	Dopolnjene prednostne razvojne usmeritve v skladu s predlogom kmetijskega resorja. V opisih prednostnih usmeritev so določene vsebine dodatno pojasnjene oz. so opisi dopolnjeni

UVOD

Regionalni prostorski plan za Pomursko regijo (v nadaljevanju: RPP) je strateški dokument, ki določa prostorske usmeritve za uravnotežen in trajnostni razvoj regije v naslednjih letih. Cilj plana je vzpostaviti prostorski okvir, ki bo omogočal optimalen razvoj naselij, gospodarstva, kmetijstva, okolja in infrastrukture ter ohranjanje naravnih virov. Pomurska regija kot ena izmed slovenskih regij z največjim deležem kmetijskih površin zahteva poseben pristop k prostorskemu načrtovanju, ki bo upošteval razvojne potenciale in hkrati zaščitil občutljivo naravno in kulturno dediščino.

V izhodiščih so podani razlogi in podlage za pripravo Regionalnega prostorskega plana, vsebinski elementi RPP in ključni izzivi regije, koraki priprave RPP s predvidenim časovnim okvirom ter proces sodelovanja z udeleženci pri urejanju prostora. Izhodišča za pripravo RPP, potrjena s strani udeležencev urejanja prostora in javnosti, pomenijo začetek formalnega postopka priprave RPP in so gradivo, na podlagi katerega pripravljavec izvede javni razpis za izbiro izdelovalca RPP ter odda vlogo za izvedbo postopka celovite presoje na okolje.

1.1. ZAKONODAJNI OKVIR

Priprava Regionalnega prostorskega plana za Pomursko regijo predstavlja ključni korak v procesu prostorskega načrtovanja, ki poteka v skladu z določbami Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3). V tem okviru je še posebej pomembno upoštevati 78. člen, ki jasno opredeljuje faze in pravila priprave prostorskih načrtov. Ta proces bo tudi priložnost za vključitev lokalnih potreb in specifik regije. Skladnost z ZUreP-3 zagotavlja celovit, strateško premišljen pristop k načrtovanju na regionalni ravni, pri čemer je ključno upoštevati edinstvene značilnosti regije in njene razvojne izzive. Postopek potrjevanja RPP bo potekal skozi več stopenj, saj ga bo razvojni svet regije potrdil šele po predhodni potrditvi vlade in sveta regije, kar zagotavlja usklajenost med nacionalno in lokalno ravno.

Poleg upoštevanja ZUreP-3 bo pri pripravi RPP ključnega pomena tudi dosledno upoštevanje zakonodajnih okvirov, kot so Zakon o varstvu okolja (ZVO-2), Zakon o ohranjanju narave (ZON) ter predvsem Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2). V okviru ZSRR-2 se poudarja usklajevanje različnih razvojnih politik ter podpora regionalnim pobudam. S tem zakonom se spodbuja decentralizacija in krepitev lokalnih potencialov, kar omogoča večjo prilagodljivost specifičnim potrebam regije, kot so ohranjanje kmetijskih zemljišč, varovanje naravnih virov in spodbujanje lokalnega gospodarstva. RPP zato ne bo zgolj formalni načrt, temveč orodje za dejanske spremembe, ki bo povezovalo regionalne razvojne potenciale, zmanjšalo razvojne vrzeli in spodbudilo trajnostno prihodnost za vse prebivalce regije.

Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050 (v nadaljevanju SPRS 2050) predstavlja krovni strateški dokument za dolgoročno usmerjanje prostorskega razvoja v Sloveniji. Ta dokument bo osnova za opredelitev in uskladitev območij ter ureditev, ki jih bo obravnaval RPP. Namen priprave RPP je, da se na regionalni ravni podrobneje obravnavajo in opredelijo vsebine, skladno s 75. členom ZUreP-3 in SPRS.

Pri izdelavi RPP se poleg zakonskega okvira upošteva:

- Rezultate strokovne podlage »Analiza stanja in analiza razvojnih potreb regij, usmeritve za razvoj poselitve, razvoja v krajini in gospodarske javne infrastrukture.«
- Navodila za vsebino, obliko in način priprave regionalnega prostorskega plana
- Usmeritve za izdelavo okoljskih poročil za regionalne prostorske plane
- Zaključno poročilo projekta »Pilot MOP - Področje 1 : Zagotovitev podatkov za vzpostavitev prostorskega planiranja na regionalni ravni
- Tehnična pravila za pripravo prostorskih strateških aktov v digitalni obliki
- Usmeritve SPRS 2050 za regionalne prostorske plane
- Poročilo o regionalnem razvoju

1.2. SPLOŠEN OPIS IN POLOŽAJ REGIJE

Pomurska regija se nahaja na skrajnem severovzhodu Slovenije in je ena izmed dvanajstih slovenskih statističnih regij. Meji na Avstrijo na severu, Madžarsko na vzhodu in Hrvaško na jugu, kar ji daje strateški položaj na stičišču treh držav. Geografsko je regija izjemno raznolika in ima številne značilnosti, ki vplivajo na njen prostorski razvoj, gospodarstvo in kulturno identiteto.

Pomurska regija je edinstvena po naslednjih ključnih značilnostih:

- **Kmetijstvo:** Regija ima visoko stopnjo kmetijske dejavnosti, s poudarkom na poljedelstvu, vinogradništvu in zelenjadarstvu. Živinoreja se opušča.
- **Bogata naravna in kulturna dediščina:** Naravne vrednote, kot so reke, gozdovi in termalni viri, dopolnjujejo številni kulturni spomeniki, vključno z značilno kulturno krajino.
- **Slabša gospodarska razvitost:** Pomurje se sooča z izzivi nizke gospodarske rasti in povečevanja razvojnega zaostanka, ki terja posebne razvojne spodbude.
- **Demografski izzivi:** Značilno za regijo je zmanjševanje prebivalstva, predvsem zaradi odseljavanja mladih v bolj razvite regije. Ključni kazalniki na področju demografije kažejo na poslabšanje. Število prebivalcev, gostota prebivalstva ter številno aktivnih prebivalcev so se zmanjšali. Slabša se tudi starostna struktura. Stanje na področju zdravja ostaja slabo in vpliva na medregijsko neenakost v zdravju.

1. Naravne pokrajine in relief

Pomurska regija je pretežno ravninska, saj se razteza na **Panonski nižini**, ki je del večjega panonskega bazena. Osrednji del regije sestavlja **Pomurska ravnica**, ki jo prečkata reka Mura in številni manjši pritoki. Pomurska ravnica je znana po rodovitni zemlji, ki omogoča intenzivno kmetijsko proizvodnjo, zlasti poljedelstvo.

Relief regije se nekoliko spreminja proti severu in jugozahodu, kjer prehaja v rahlo gričevnato pokrajino **Goričko**, ki jo na severu predstavlja gričevnato območje z značilnimi vinogradi, sadovnjaki in razpršenimi naselji. To območje je del **Krajinskega parka Goričko**, ki je zavarovano zaradi svoje izjemne biotske pestrosti in kulturne dediščine. Na jugozahodu regije se nahaja **Lendavsko gričevje**, ki je podobno Goričkemu, vendar nekoliko nižje in prav tako poznano po vinogradništvu. Na zahodu so **Slovenske gorice**, ki segajo tudi v podravske regije.

2. Vodovje

Regija je močno zaznamovana z reko **Muro**, ki teče skozi njen osrednji del. Mura ne oblikuje le pokrajine, temveč vpliva tudi na razvoj kmetijstva, protipoplavne ukrepe in naravno dediščino. Reka Mura s svojimi poplavnimi ravnici ustvarja specifične **mokriščne habitate**, ki so bogati z biotsko raznovrstnostjo in so pomembni za ohranjanje naravnih ekosistemov. Reka Mura je del čezmejnega biosfernega območja pod okriljem UNESCO. **Poplavna območja** ob reki Muri so ključna za ohranjanje ekološkega ravnovesja in so zaradi tega deloma zavarovana z območji Natura 2000. Ta območja prav tako predstavljajo velik izziv za prostorski razvoj, saj je potrebno ob upoštevanju naravne dinamike poplavnega območja zagotoviti primerno protipoplavno zaščito. Poleg Mure skozi regijo tečejo tudi **manjši vodotoki**, kot so reke Ledava, Krka, Ščavnica in številni drugi. Ti vodotoki so pomembni za lokalno kmetijstvo in rabo vode, hkrati pa predstavljajo potencialno tveganje za poplave v bolj ravninskih delih regije.

3. Podnebje

Podnebje v Pomurski regiji je **zmerno celinsko**, s toplimi poletji in hladnimi zimami. Zaradi svoje lege v panonskem bazenu ima regija izrazitejšo sezonske spremembe v primerjavi z bolj zahodnimi predeli Slovenije. Poletja so običajno vroča in suha, kar omogoča **dobro uspevanje kmetijskih kultur**, zlasti poljščin, sadja in vinogradov. Zime pa so hladnejše, z občasnim snegom in nižjimi temperaturami, kar je značilno za panonsko nižino. **Padavine** so enakomerno razporejene skozi vse leto, vendar z nekoliko več padavinami v pomladanskem in jesenskem obdobju. Zaradi relativno nizke količine padavin v poletnih mesecih se kmetijstvo v regiji sooča z izzivi suš, kar povečuje potrebo po **namakalnih sistemih**, še posebej ob upoštevanju klimatskih sprememb.

4. Naravni viri

Pomurska regija je bogata z naravnimi viri, ki vključujejo **rodovitno zemljo, gozdove, vodo** (termalno, mineralno, pitno) in potencial za izkoriščanje obnovljivih virov energije (sonce, geotermalna energija). Zaradi rodovitnih ravnin je Pomurje že dolgo znano kot ena **najpomembnejših slovenskih kmetijskih regij**. Tla so bogata z minerali in omogočajo pridelavo različnih kmetijskih kultur, vključno z žiti, koruzo, bučami, krompirjem in drugimi pridelki. **Gozdovi** so bolj prisotni na gričevnatem območju Goričkega. Ti gozdovi so pomembni ne le z vidika biodiverzitete, ampak tudi kot **vir lesa** ter kot del zelenega sistema regije, ki zagotavlja ekološko ravnovesje in ohranja naravne ekosisteme. Pomembni so tudi poplavni gozdovi ob reki Muri ter drugi gozdovi v kmetijski krajini (mejice). Ena izmed pomembnih značilnosti Pomurja so **termalni in mineralni vrelci**, ki so osnova za razvoj zdraviliškega turizma. Znana zdravilišča, kot so **Moravske Toplice, Banovci, Bioterme Mala Nedelja, Lendava in Radenci**, privabljajo obiskovalce iz celotne Slovenije in tujine ter so pomemben dejavnik lokalnega gospodarstva. Poleg **termalne energije** (geotermija) Pomurje zaradi svoje naravne lege ponuja tudi možnosti za izkoriščanje **sončne energije**. **Gramoz** kot naravni vir, katerega izkoriščanje je potrebno v okviru koncesij.

5. Kmetijska in kulturna krajina

Pomurska regija je znana po svoji **kulturni krajini**, ki je rezultat dolgotrajnega sožitja med človekom in naravo. Kmetijske površine, vinogradi in tradicionalne panonske vasi so značilnosti, ki opredeljujejo vizualno podobo pokrajine in s tem identiteto prostora. Pomemben del kulturne krajine so tudi **sadovnjaki, vinogradi in polja** buč, ki so ključna sestavina regijskega gastronomskega dediščine. Območje Goričkega, Slovenskih goric, Jeruzalema in Lendavskega gričevja je poznano po **vinogradništvu**, pri čemer je pridelava vina globoko vpeta v lokalno kulturo in tradicijo. Vinogradništvo je pomembna gospodarska dejavnost, hkrati pa prispeva k ohranjanju kulturne krajine in privablja turiste. Tradicionalne **panonske vasi**, z značilno arhitekturo in urbanistično zasnovo, so pomemben del kulturne dediščine regije. Ohranitev teh naselij in njihovih značilnosti je pomembna ne le z vidika identitete, temveč tudi kot del trajnostnega razvoja turizma.

6. Meje in prometne povezave

Pomurska regija ima strateško geografsko lego na **mejnih območjih z Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško**, kar jo povezuje s širšim evropskim prostorom. Ta položaj je pomemben tako z vidika **gospodarske povezljivosti** kot tudi za razvoj **prometnih koridorjev**. V Pomurju poteka pomemben prometni koridor avtoceste – 5. Evropski koridor, ki povezuje Slovenijo z Madžarsko ter naprej s srednjo Evropo. Pomemben je tudi železniški 1. Sredozemski (RFC6) in Jantarni koridor (RFC11).

7. Seznam občin v Pomurski statistični regiji

Tabela: občine v Pomurski razvojni regiji

Podatki za 2024		Površina (km ²)	Število prebivalcev	Sedež občine	Število prebivalcev sedeža občine
1	Apače	53	3580	Apače	597
2	Beltinci	62	8071	Beltinci	2.495
3	Cankova	31	1769	Cankova	424
4	Črenšovci	34	3928	Črenšovci	1.112
5	Dobrovnik/Dobronak	31	1258	Dobrovnik/Dobronak	913
6	Gornja Radgona	75	8503	Gornja Radgona	3.144
7	Gornji Petrovci	67	2002	Gornji Petrovci	413
8	Grad	37	1985	Grad	593
9	Hodoš/Hodos	18	346	Hodoš/Hodos	272
10	Kobilje	20	511	Kobilje	511
11	Križevci	46	3536	Križevci pri Ljutomeru	526
12	Kuzma	23	1625	Kuzma	471
13	Lendava/Lendva	121	10180	Lendava/Lendva	2.818
14	Ljutomer	107	11000	Ljutomer	3.256
15	Moravske Toplice	144	5964	Moravske Toplice	914
16	Murska Sobota	64	18577	Murska Sobota	11.075
17	Odranci	7	1592	Odranci	1.592
18	Puconci	108	5882	Puconci	632
19	Radenci	34	5104	Radenci	2.240
20	Razkrižje	10	1232	Razkrižje	273
21	Rogašovci	40	3076	Rogašovci	257
22	Sveti Jurij ob Ščavnici	51	2790	Sveti Jurij ob Ščavnici	192
23	Šalovci	58	1334	Šalovci	370
24	Tišina	39	3948	Tišina	400
25	Turnišče	24	3123	Turnišče	1.388
26	Velika Polana	19	1394	Velika Polana	856
27	Veržej	12	1358	Veržej	979
	POMURJE	1335	113.668		

Vir: SURS, www.stat.si

1.3. IZHODIŠČA

Izhodišča za pripravo RPP temeljijo na ključnih prednostnih področjih: poplavna varnost, ohranjanje naravne in kulturne dediščine za trajnostni turizem, razvoj sodobne energetske in druge infrastrukture, industrijski napredek ter stanovanjska politika (oskrba, prenove in migracije). Regija se sooča z izzivi, kot so neugodna demografska slika, urbanizacija na račun kmetijskih površin, naraščajoč pritisk na naravne vire in potreba po trajnostni nadgradnji infrastrukture. Učinkovito prostorsko načrtovanje zahteva celovite, preverjene in natančne podatke za pametnejše odločitve in izvajanje prostorskih politik.

Lokalne skupnosti imajo ključno vlogo pri razumevanju prioritetenih področij, kot so infrastruktura, zaščita naravnih in kulturnih virov ter spodbujanje gospodarstva. Pomembno je tudi sodelovanje strokovne javnosti, ki zagotavlja tehnično podprte rešitve, ter vključevanje občanov, kar povečuje legitimnost in podporo odločitvam. Odprt dialog z lokalnimi in interesnimi skupinami omogoča izboljšanje ukrepov ter boljše razumevanje njihovega vpliva na ljudi in okolje.

V regiji smo opredelili naslednja prioriteta področja prednostnih razvojnih usmeritev regij:

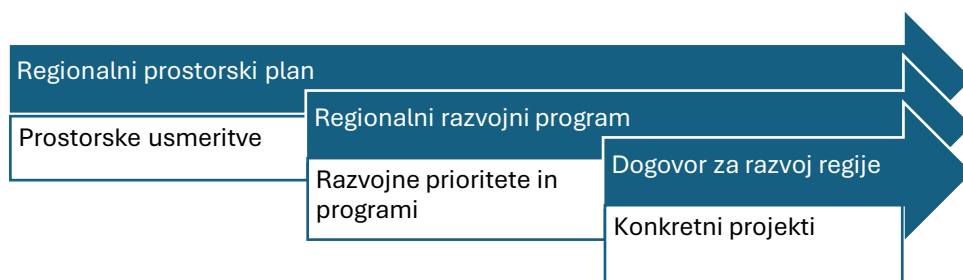
1. POSELITEV - Zagotavljanje pravične dostopnosti do funkcij javnega pomena,
2. POSELITEV - Druga naselja, pomembna za regijo ,
3. GJI - KOMUNALA - Pomembnejši objekti za oskrbo s pitno vodo, potrebni za izvajanje občinske GJS, ki služijo oskrbi več občin ,
4. GJI - KOMUNALA - Pomembnejši objekti za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, ki služijo oskrbi več občin,
5. KRAJINA - Prednostna območja za kmetijstvo,
6. GJI - ENERGETIKA - Objekti distribucijskega sistema električne energije srednje napetosti za vključitev proizvodnih virov v omrežje,
7. KRAJINA - Upravljanje voda - območja prednostnih protipoplavnih ukrepov,
8. GJI – PROMET - Omrežje regijskih kolesarskih povezav,
9. POSELITEV - Gospodarske cone regionalnega pomena,
10. POSELITEV - Regijski objekti družbene infrastrukture.

1.4. CILJI PRIPRAVE

Cilj RPP je povezati prostorsko planiranje med lokalno in državno ravno ter izboljšati načrtovanje in upravljanje prostora na regionalni ravni. RPP za Pomursko regijo bo strateški dokument, ki bo prostorsko usklajeval obstoječe in prihodnje aktivnosti, danosti ter infrastrukturo, hkrati pa omogočal odziv na regionalne izzive. S tem bo vzpostavljen prostorski okvir za optimalen razvoj naselij, gospodarstva, kmetijstva, infrastrukture in okolja ter ohranjanje naravnih virov.

Vizija RPP je prostorsko ovrednotiti in usmerjati trajnostni razvoj dejavnosti z razvojnim potencialom. Regija bo spodbujala sinergije v rabi prostora ter preprečevala konflikte, ki bi ogrozili kakovosten bivalni prostor in življenjska okolja.

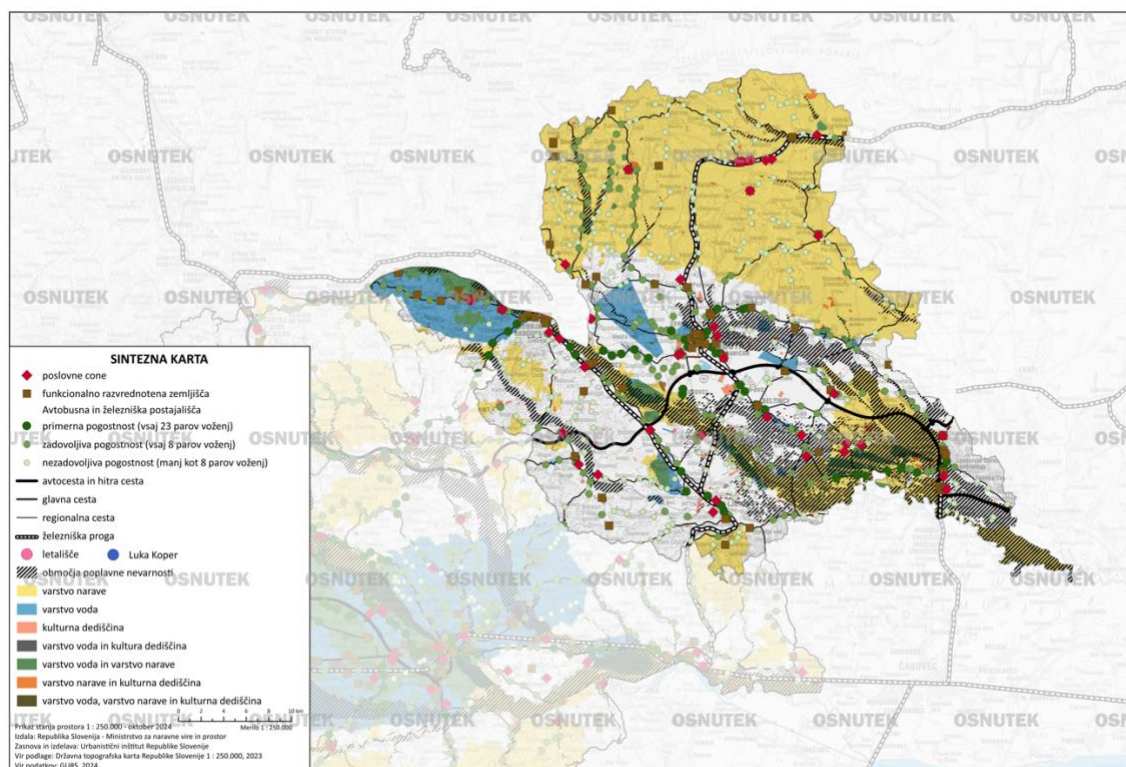
Regionalni prostorski plan je podlaga za regionalni razvojni program in mora biti sprejet pred njim ali sočasno. Prav tako služi kot osnova za državno prostorsko načrtovanje, saj usklajuje zasnove prostorskih ureditev. Lahko nadomešča strateški del obstoječih občinskih prostorskih načrtov.

OPIS OBSTOJEČEGA STANJA

Opis stanja je povzet po obveznih strokovnih podlagah Analiza stanja in analiza razvojnih potreb regij, usmeritve za razvoj poselitve, razvoja v krajini in gospodarske javne infrastrukture. (<https://pis.eprstor.gov.si/pis/urejanje-prostora/prostorski-strateski-akti/regionalni-prostorski-plan>)

Slika: sintezna karta stanja v prostoru

Vir: UIRS, 2024

2.1. STANJE IN USMERITVE ZA RAZVOJ POSELITVE

Pomurska regija ima razpršeno poselitve, z večjimi naselji okoli Murske Sobote, Lendave, Gornje Radgone in Ljutomera ter depopulacijo podeželja, kjer je omejen dostop do storitev. Regija naj bi do leta 2038 izgubila 15% prebivalstva. Omrežje središč druge in četrte stopnje je slabo povezano, zlasti v južnem delu regije, kjer so omejene možnosti za dostop do storitev. Gospodarske cone imajo visoko zasedenost, vendar so delno ogrožene zaradi poplavne nevarnosti. V Murski Soboti, Gornji Radgoni, Lendavi, Beltincih in Ljutomeru so večje razvojne površine, kar omogoča širitev naselij.

Pomembna središča za razvoj regije so Murska Sobota, Lendava, Gornja Radgona in Ljutomer, pri čemer je posebna pozornost namenjena razvoju naselij za Romsko etnično skupino ter ohranjanju tradicionalne poselitve v odmaknjenih območjih. Omrežje šol, zdravstvenih in socialnih storitev potrebuje posodobitev, zlasti v ruralnih

območjih, kar zahteva decentralizacijo infrastrukture. Poseben poudarek je na zagotavljanju enakomerne dostopnosti do storitev ter podpori razvoja središč, kot je Goričko.

Gospodarski razvoj bo usmerjen v širitev dejavnosti v gospodarskih conah okoli glavnih mest, predvsem Murske Sobote, Gornje Radgone, Ljutomera, Beltincev in Lendave, kjer so pogoji za širitev že obstoječih dejavnosti. Nov razvoj bo usmerjen le ob regionalnem interesu in ob prometni dostopnosti, pri čemer se bo upoštevala povezanost z javnim potniškim prometom. Obstoječa nakupovalna središča zadostujejo potrebam regije, širitev pa ni potrebna.

2.2. STANJE IN USMERITVE ZA RAZVOJ V KRAJINI

Pomurska regija se sooča z izzivi, kot so izguba kmetijskih zemljišč zaradi zaraščanja, predvsem na Goričkem, ter pozidava preostalih površin. Območja z veliko poplavno nevarnostjo obsegajo 22.800 ha, kar je ključno za načrtovanje upravljanja voda. Za zaščito pred poplavami je potrebno nadaljnje delo na gradnji protipoplavnih nasipov, izboljšanju namakalnih sistemov ter širitev teh sistemov za povečanje odpornosti na podnebne spremembe. Na severu regije, predvsem v Goričkem, so območja z erozijskimi tveganji, medtem ko so na zahodu, v Slovenskih goricah, območja z običajnimi zaščitnimi ukrepi.

Pomurska regija vključuje pomembne kmetijske površine, z 69.000 ha izjemno pomembnih in 53.000 ha zelo pomembnih kmetijskih zemljišč. Goričko in Slovenske gorice so posebna območja z omejitvami, vključno z vinorodnimi območji, kot so Goričko in Lendavske gorice, ki obsegajo skupaj 70.500 ha. Območje okoli Murske Sobote predstavlja jedrno podeželsko območje. Poudarek je na trajnostnem gospodarjenju z naravnimi viri, še posebej pri širjenju namakalnih sistemov, da bi povečali odpornost kmetijstva na podnebne spremembe.

Gozdarstvo v regiji ima pomembno ekološko, socialno in proizvodno funkcijo. Zaradi večje obsega varovanih gozdov in zaraščanja kmetijskih zemljišč ter gospodarskih gozdov je v regiji potrebna večja pozornost gozdarstvu. Poudarek je na trajnostnem gospodarjenju z gozdovi ter na predelavi lesa z višjo dodano vrednostjo. Sodelovanje med gozdarsko in kmetijsko stroko bo ključno za vključevanje mejic v zasnovano zelenega sistema regije.

Pomurska regija ima tudi pomembne mineralne surovine, vključno z 17 lokacijami za pridobivanje peska, gramoza in za raziskave nafte, plina ter geotermalne energije. Raba mineralnih surovin bo usmerjena v trajnostno izkoriščanje teh virov, pri čemer bo posebna pozornost namenjena večnamenski rabi opuščanih gramoznic, ki bi lahko postale del trajnostnega turizma in zelenega sistema regije.

Poplavna nevarnost v Pomurski regiji zahteva celovit pristop k upravljanju voda. Na južnem delu regije ob Muri in Ledavi se nahajajo območja z veliko poplavno nevarnostjo, ki jih je treba obvladovati z gradnjo protipoplavnih nasipov ter izboljšanjem obstoječih namakalnih sistemov. Območja z vodovarstveno zaščito vključujejo Apaško polje, Goričko, Slovenske gorice in Lendavske gorice, pri čemer se erozijska območja na severu in zahodu regije zahtevajo posebne zaščitne ukrepe.

Pomurska regija se ponaša z velikim potencialom za razvoj obnovljivih virov energije, predvsem biomase in geotermalne energije, ki sta že delno izkoriščeni v sistemih daljinskega ogrevanja. Regija ponuja tudi možnosti za solarno energijo in geotermalne elektrarne. Raba obnovljivih virov energije bo zahtevala nadgradnjo distribucijskega omrežja v pametna omrežja za lokalno proizvodnjo in rabo energije, kar bo omogočilo učinkovitejše izkoriščanje teh virov. Posebej območje pri Benediktu v Slovenskih goricah je primerno za soproizvodnjo toplote in električne energije.

Turizem v Pomurski regiji ima velik potencial, zlasti zaradi naravnih in kulturnih danosti, kot so termalni vrelci, reka Mura ter dediščina. Načrtovana je posodobitev termalnih kompleksov ter razvoj ekoturizma in kulturnega turizma. Pomemben del turizma bo tudi gastronomija, ki bo del celovitega doživetja regije. Pri tem je potrebno upoštevati nosilne sposobnosti in razpršitev turističnih kapacitet. Poudarek je tudi na izboljšanju vzdrževanja rekreacijskih površin, ki so pogosto zanemarjene. Pomurska regija ne ponuja kopalnih voda ali uredb za uporabo motornih plovil, vendar obstajajo priložnosti za razvoj turizma, povezane z letališči v Mariboru in Gradcu, ki so pomembna za mednarodni turizem.

Pomurska regija vključuje območja nacionalne prepoznavnosti, kot so Goričko, Jeruzalemske gorice, Kapelske gorice in Negova. V zadnjih desetletjih so se ta območja spremenila zaradi širjenja infrastrukturnih objektov, naselij in turističnih kapacitet ter opuščanja kmetovanja. Območja, kot so Bukovnica, Dolnja Bistrica z okolico, Kobilje, Lendavske in Jeruzalemske gorice, so na nacionalni ravni prepoznavna kot izjemne krajine. V regiji so tudi krajinski parki, kot so Goričko in Jeruzalemske gorice, ki bodo potrebovali krajinsko zasnovo za uravnoteženje prostorskega razvoja z ohranjanjem prepoznavnih krajinskih prvin. Za ta območja je nujno usklajevanje varstvenih interesov z drugimi rabami prostora.

2.3. STANJE IN USMERITVE NA PODROČJU GJI

Na področju GJI so ugotovljene pomanjkljivosti v omrežjih, zlasti v električnem in prometnem omrežju, ki na podeželju ne dosegata sodobnih standardov. Številni sistemi so na koncu svoje življenjske dobe in potrebujejo obnovo in nadgradnjo, npr. pametna omrežja.

Oskrba s pitno vodo je zagotovljena preko več vodovodnih sistemov, povezani v tri večje centralne sisteme. Glavni vir pitne vode je Murska kotlina. Pri pripravi RPP je pomembno varovanje vodnih virov, zagotavljanje rezervnih virov ter povezovanje vodovodnih sistemov ob onesnaženjih. Nadgradnja sistema A je potrebna za ustrezne temperature vode. Odvajanje in čiščenje odpadnih voda se v večjih naseljih izvaja prek kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav, medtem ko na podeželju uporabljajo individualne MČN. Potrebne so posodobitve, zlasti na ruralnih območjih in v urbanih središčih. Ravnanje z odpadki je v Pomurju dobro vzpostavljeno, vendar je treba spodbujati recikliranje in zmanjšati količino odloženih odpadkov. Ravno tako je treba preveriti razpršenost in okoljske vplive odlagališč, vključno z gradbenimi odpadki.

Električna energija v regiji prihaja prek prenosnega in distribucijskega sistema. Potrebna je nadgradnja omrežja za podporo obnovljivim virom in obvladovanje povečane porabe zaradi elektrifikacije. Predvidena je gradnja novih daljnovodov in RTP, kot so DV 2×110 kV med Mursko Soboto in Lendavo, 110 kV Radenci - Lenart ter RTP Dobrovnik. Zemeljski plin je dostopen v urbanem delu regije, v prihodnosti pa se načrtujejo nove povezave, kot je plinovod Kidričevo–Lendava–Pince, ter povezava s skladišči v Madžarski. Oskrba s toploto je deloma zagotovljena z daljinskim ogrevanjem v Murski Soboti in Lendavi, vendar prevladuje individualno ogrevanje. Geotermalni viri, kot je geotermalni sistem Termal II, ponujajo potencial za nadaljnji razvoj ogrevanja.

Prometna infrastruktura ima ugodno pozicijo, vendar so potrebne izboljšave, zlasti v cestni in železniški infrastrukturi. Pomembno je okrepiti povezave z nacionalnimi in mednarodnimi transportnimi omrežji ter razviti boljše povezave med naselji z javnim prevozom. Cestni promet potrebuje modernizacijo in izboljšanje povezljivosti z drugimi regijami. Razviti je treba prometne modele za umeščanje nove infrastrukture in spodbujanje trajnostne mobilnosti, vključno z večjo uporabo javnega prevoza. Železniški promet ima staro infrastrukturo, ki potrebuje posodobitev. Poudarek naj bo na izboljšanju povezav, kot so Lendava–Koper in Gornja Radgona–Bad Radkersburg, ter na elektrifikaciji in dvotirnosti prog. Kolesarske poti in pešpoti so pomembne za trajnostno mobilnost v regiji. Pomembno je razviti omrežje kolesarskih stez in izposojevalnice koles v večjih naseljih in ob javnih prometnih vozliščih. Javni potniški promet zahteva celostni pristop z integracijo različnih prevoznih sredstev. Ključna so prometna vozlišča v mestih, ki omogočajo prehajanje med različnimi načini prevoza, s poudarkom na povezanosti z manjšimi naselji.

KLJUČNI IZZIVI IN STROKOVNE PODLAGE PRI PRIPRAVI RPP

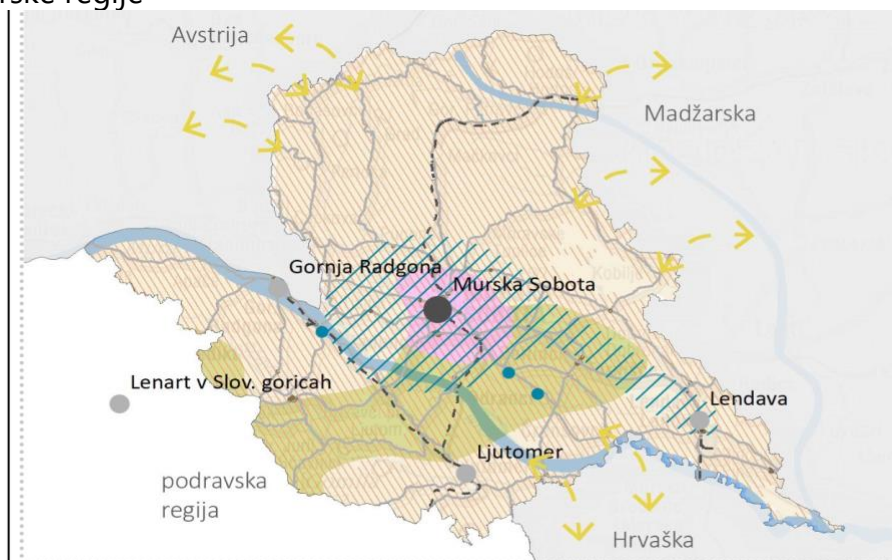
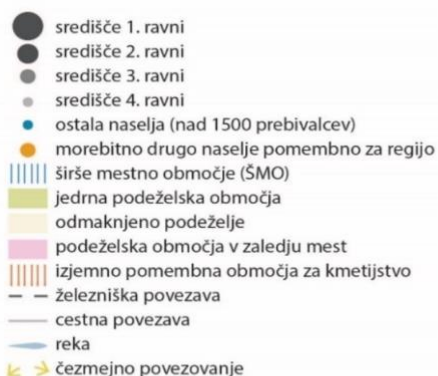
3.1. ANALIZA RAZVOJNIH POTREB

Pomurska regija se sooča z različnimi izzivi, kot so nizka gospodarska rast, demografski upad in okoljska tveganja, kot so nevarnost poplavl in ohranjanje naravnih virov. Kljub temu pa ponuja tudi številne priložnosti, predvsem v obliki razvoja trajnostnega kmetijstva, turizma, obnovljivih virov energije ter čezmejnega sodelovanja.

V času velikih globalnih sprememb in prilagoditev, kot so podnebne spremembe in z njimi povezani izzivi na področju ohranjanja biološke raznolikosti, izzivi trajnostnega upravljanja z viri, spremembe v migracijskih tokovih, ki so delno tudi posledica nove policentričnosti sveta in z njimi povezanih konfliktov. Vse to posredno vpliva tudi na stanje v regiji, pred katero postavlja tudi pomembno vprašanje – kako se odzivati na te spremembe, na katere kot regija dejansko nimamo vpliva, nas pa zadevajo in pomembno vplivajo na naše življenje in odločitve za prihodnost.

Ključno vprašanje torej ni vezano na lokalne izzive, ampak je za prihodnost regije zelo pomembno: Kaj bomo v regiji krepili in kaj lahko pogrešali, da se prilagodimo na vse te globalne spremembe in kaj rabimo za to? Gre za vprašanje, ki pred nas postavlja odločitev o razvojnih prioritetah, ki bodo v veliki meri oblikovale prihodnost naše regije.

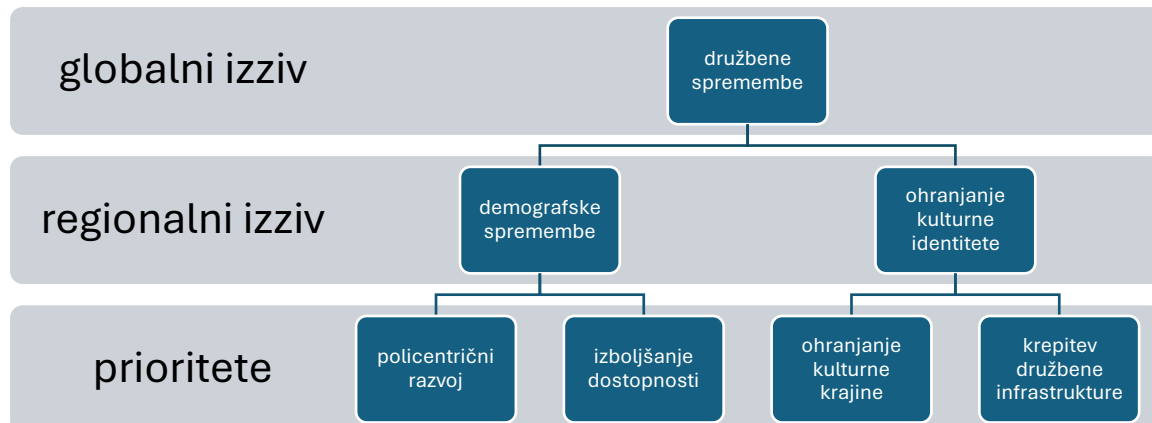
Slika: razvojna območja pomurske regije

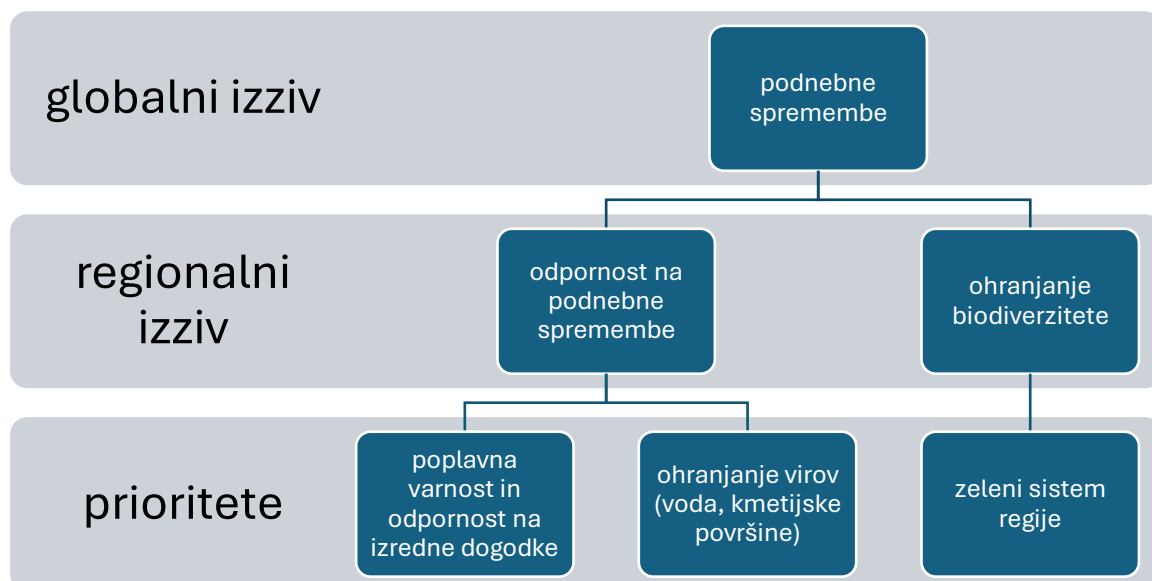
Vir: SPRS 2050

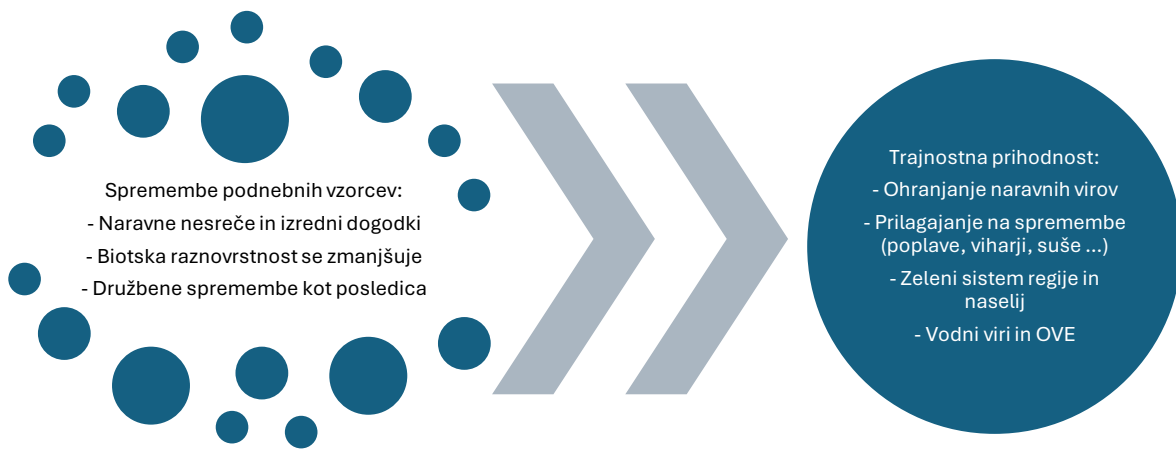
3.2. KLJUČNI IZZIVI

Demografski izzivi

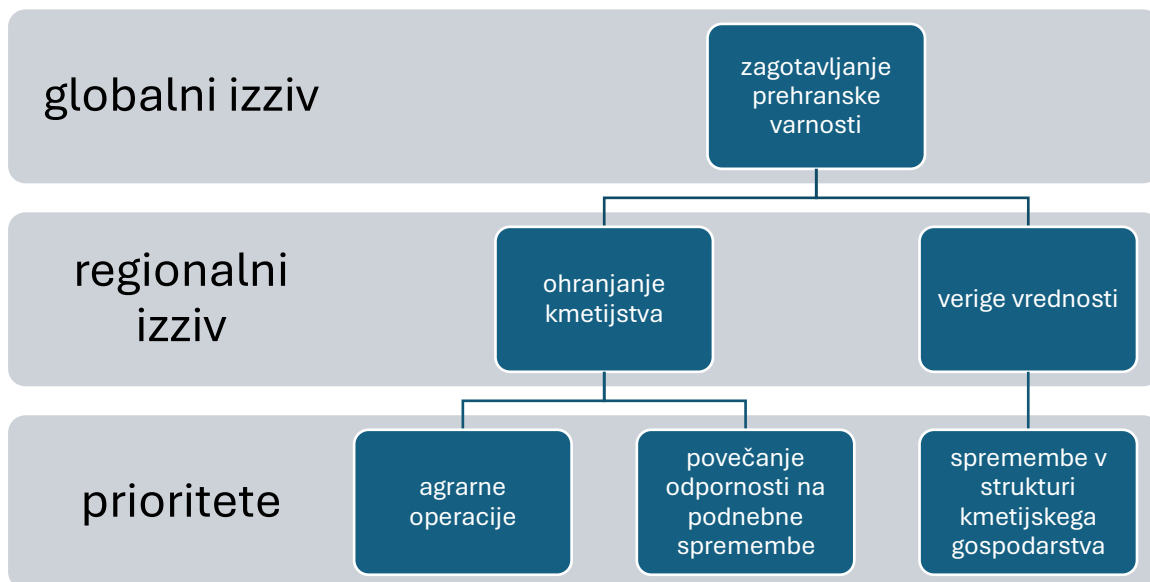

Podnebne spremembe

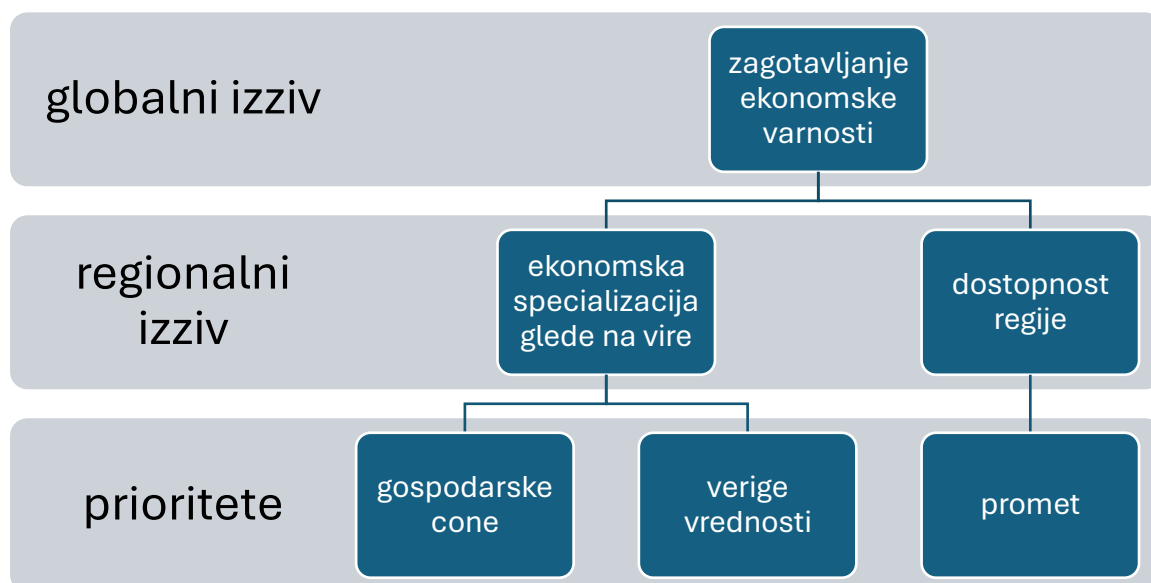

Prehranska varnost

Ekonomska varnost

3.3. PREDNOSTNE RAZVOJNE USMERITVE

- **RAZVOJ POSELITVE IN NASELIJ** – Demografija je ključni razvojni izziv Pomurske razvojne regije, predvsem izrazito odseljevanje z obrobni padeželskih območij, ki predstavljajo velik delež regije. Za ustrezno nagovarjanje tega izziva bo potrebno zagotavljati ustrezno poselitev ob hkratnem razvoju policentričnega sistema naselij v regiji, ki bo omogočal dostop do ključnih storitev (omrežja družbene infrastrukture) vsem prebivalcem regije. Pri ustreznem dostopu bo potrebno vzpostaviti ustrezen JPP z ustrezno infrastrukturo na ravni regije, ki bo vključeval mrežo vozlišč JPP kot multimodalnih točk v naseljih ter prilagoditve za izboljšanje možnosti za spodbujanje hodljivosti in kolesarjenja v naseljih. Prioritetni cilj je razvoj manjših regionalnih središč in povečevanje privlačnosti ruralnih območij s spodbujanjem podjetništva in izboljšanjem dostopa do storitev. Prilagojena

politika razvoja naselij bo omogočala razvoj obstoječih naselij, hkrati pa spodbujala prenovo funkcionalno degradiranih območij. Osrednja pozornost bo namenjena boljši rabi obstoječih stavbnih zemljišč v naseljih, vključno z razvojem družbene infrastrukture in zelenega sistema v naseljih, tako da bo predvsem na podeželju zagotovljeno zadostno število stanovanj s prenovo razvrednotenih območij, zgoščanjem obstoječih naselij ali prenovo slabše izkoriščenih stanovanjskih območij. Za zagotavljanje dostopnosti je potreben razmislek o umeščanju oskrbnih storitev v bližino stanovanjskih naselij in izboljšanje JPP za zmanjšanje odvisnosti od avtomobila. Poleg tega pa je pomembna tudi dostopnost do sodobnih in nadgrajenih omrežij GJI, kamor poleg energetske omrežije spadajo tudi telekomunikacijska omrežja. Poleg novogradenj bo potrebno veliko pozornosti nameniti revitalizaciji funkcionalno razvrednotenih območij ter prenovam obstoječega stavbnega fonda. V manjših središčih je pomembno zagotavljati območja za podporo gospodarske rasti malih obrtnikov in zmanjšati depopulacijo. Objektivno bi se lahko namenila tudi drugačna vsebina. Za določene prostore in objekte v javni lasti bi bilo tudi smiselno razmisliti o povečanju časovne rabe, saj so lahko precejšen del dneva prazni, kar ni smiselno s prostorskega in energetskega vidika. Pri razvoju naselij bo potrebno pozornost usmeriti tudi na prilagoditve, potrebne zaradi staranja prebivalstva.

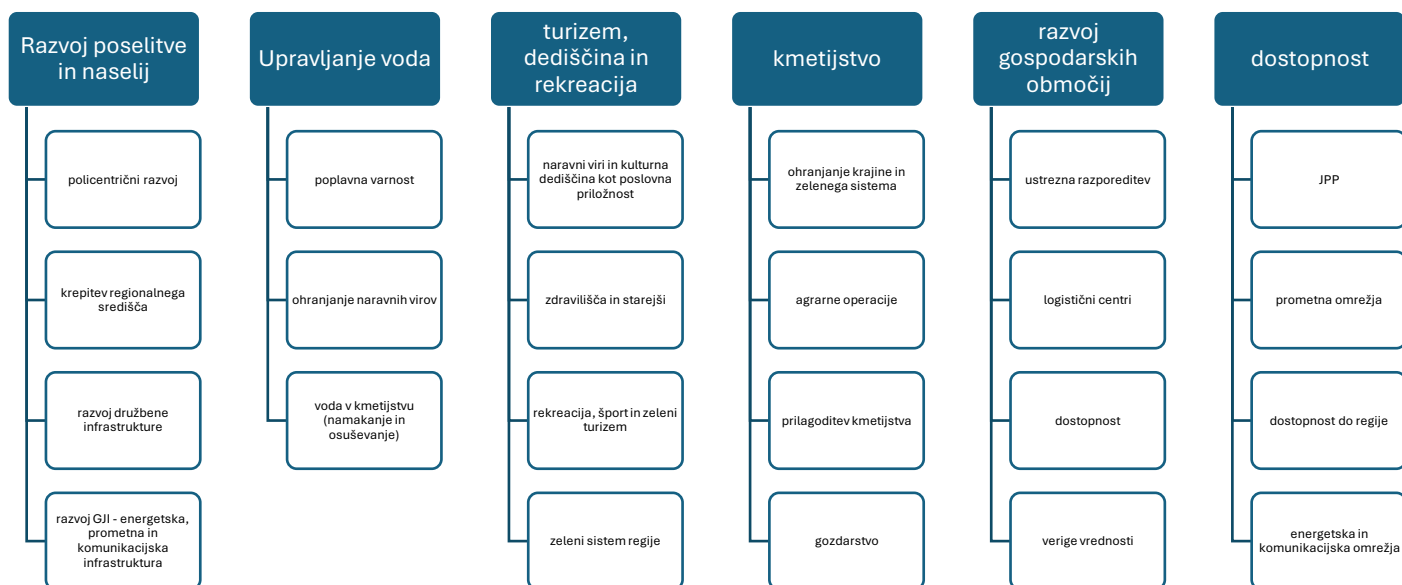
- **UPRAVLJANJE VODA** - V regiji se kaže potreba po celostnem upravljanju omrežja vodotokov, predvsem v kontekstu poplavne varnosti na zemljiščih, pa tudi zagotavljanja ustrezne namočenosti kmetijskih in gozdnih površin. V ta namen je treba izdelati regijsko hidrološko-hidravlično študijo z aktualiziranimi kartami poplavne ogroženosti, ki bo ena od ključnih podlag za pripravo RPP. Za zagotavljanje ustrezne odpornosti na posledice podnebnih sprememb bo v regijskem središču vzpostavljen vseslovenski center za protipoplavno zaščito. V upravljanju voda je potrebno zagotoviti ustrezno rabo in varovanje obstoječih vodnih virov in virov termalne in mineralne vode, kot tople vode za geotermalno rabo.
- **TURIZEM, DEDIŠČINA IN REKREACIJA** – Turizem predstavlja pomembno gospodarsko panogo v regiji. Ne glede na umeščenosti regije v Panonsko termalno regijo, ki se kaže v prevladi zdraviliškega turizma v regiji, se v regiji razvijajo tudi druge vrste turizma, za katere pa je potrebna ustrezna razmestitev prednostnih območij ter opredelitev infrastrukturnih potreb za razvoj turizma ter preveritev turističnih potencialov in nosilnih kapacitet posameznih območij. Turizem bo moral postati bolj trajnosten, smiselno pa je razvijati tudi naravovarstveni turizem, za kar ima regija podlago v območjih Nature 2000. Ohranjanje kulturne dediščine prispeva k ohranjanju identitete regije in predstavlja tudi priložnost za razvoj na kulturi utemeljenega turizma, kakor tudi razvoj kreativnih industrij. Rekreacija je pomembna zaradi prebivalstva samega

za ohranjanje zdravega življenjskega stila in s tem izboljšanja zdravja prebivalstva v regiji ter okolja, poleg tega pa lahko predstavlja tudi turistični potencial.

- **KMETIJSTVO** – Razvoj poselitve na podeželju je tesno povezan z omogočanjem ustreznega razvoja kmetijske dejavnosti, tako z vidika večje samooskrbe v regiji in državi kot z vidika ohranjanja naravnih virov za prihodnje generacije. Pri tem je pomembna tako ustrezna razporeditev kmetijskih dejavnosti kot tudi ustrezne agrarne operacije in kmetijske politike v regiji. Kmetijstvo prehaja skozi spremembe tako v načinu kmetovanja, kot v tehnološkem smislu in to narekuje spremembe v kmetovanju in pristopu h kmetovanju. Pomurska regija ostaja pomembno kmetijsko središče Slovenije. Prihodnji razvoj bo temeljil na trajnostni rabi kmetijskih površin ob upoštevanju ekosistemskih storitev kmetijskih površin, spodbujanju ekološkega kmetovanja ter rabi sodobnih tehnologij v kmetijstvu, ki bodo olajšala kmetovanje in ga naredila privlačnega za mlade in tudi za manjše (samooskrbne) kmetije. Za razvoj kmetijstva je potreben razmislek tudi o predelavi kmetijskih proizvodov in lokalnih oskrbnih verigah, ki omogočajo kratke poti hrane do uporabnika, ter vzpostavitev sistema 'pridelava-predelava-skladiščenje-distribucija'. Posebna pozornost pri pripravi RPP bo morala biti namenjena tudi ohranjanju površine kmetijskih zemljišč, ki se v zadnjih letih zmanjšujejo zaradi pozidave in predvsem zaraščanja. V okvir kmetijstva sodita tudi razvoj vinogradništva in gozdarstva. Na kmetijskih površinah bo potrebno zagotavljati ustrezno upravljanje z vodo (osuševanje in namakanje kmetijskih površin), ki bo temeljilo na sonaravnem upravljanju in bo temeljilo na rešitvah, temelječih na naravi (NBS).
- **RAZVOJ GOSPODARSKIH OBMOČIJ** – Z zmanjševanjem potreb po zaposlenosti na kmetijah se povečujejo potrebe po zagotavljanju ustrezne razporeditve gospodarskih con in logističnih centrov po regiji, ki bo upoštevala specializacijo regije. Ustrezna razporeditev con za potrebe razvoja gospodarskega sektorja vpliva tako na dostopnost do delovnih mest, kot na dnevne in druge migracijske tokove v regiji in iz regije. Razvoj poslovnih con mora slediti policentričnemu razvoju sistema naselij v regiji in zagotavljati ustrezno povezljivost ter dostopnost za zaposlene. Za razvoj ekonomskih con bo potrebno razmišljati o uvajanju krožnih ekonomskih modelov, vsaj na področjih kroženja snovi in energijskih tokov, ki bodo spodbujali rabo OVE.
- **DOSTOPNOST** – Pomurje je v geografskem smislu najbolj srednjeevropska regija Slovenije, ki pa je predvsem izgradila sodobno povezljivost (avtocesta, železnica) v okviru 5. evropskega prometnega koridorja, manj pa se navezala na zgodovinsko obstoječe povezave do Hrvaške (Železniška povezava le do Lendave, manjka povezava Lendave s slovenskim železniškim omrežjem, ter navezava Pomurske avtoceste na hitro cesto, ki jo Hrvaška gradi do Murskega

Središča) in Avstrije (predvsem navezava na avstrijsko železniško omrežje). V okviru regije bi bilo smiselno nadgrajevati regionalno železniško omrežje (Lendava – Lipovci, MS (Lipovci) – Bad Radkersburg, obnova povezave Ljutomer – Gornja Radgona) in izboljšati povezanost Pomurja z Mariborom po železnici (direktna povezava MS – MB čez Slovenske gorice). Za dostopnost je pomembna tudi izgradnja regionalnega kolesarskega omrežja, ki bi povežalo državne kolesarske povezave in jih približalo središčnim naseljem. Dostopnost bo potrebno zagotavljati tudi do ustreznih energetskih in komunikacijskih omrežij.

Slika: prednostne razvojne usmeritve Pomurske razvojne regije

3.4. VSEBINA IN OBLIKA RPP

Pri pripravi RPP se upošteva:

- Strokovne podlage iz prostorskega informacijskega sistema.
- Pravna, metodološka in teritorialna izhodišča.
- Analiza stanja in razvojnih potreb regije (obvezne strokovne podlage).
- Drugi obstoječi in prihodnji pričakovani konflikti v rabi prostora.

V vsebini RPP se določi in podrobneje opiše:

- Analizo stanja s predstavitvijo glavnih razvojnih in varstvenih teženj.
- Ukrepe za izvajanje RPP.
- Sistem spremljanja stanja in vrednotenja prostorskega razvoja regije.

RPP mora vsebovati besedilni in grafični del v podrobnosti, ki ustreza njegovemu merilu. Na strateški ravni se na kartah v merilu 1 : 250.000 prikaže:

- Regijo v mednarodnem prostoru, mednarodno in čezmejno sodelovanje.

- Vizijo prostorskega razvoja regije v državnem in čezmejnem okviru.
- Omrežje naselij, pomembnih za razvoj regije in njihova vloga.

Grafični del RPP vključuje tudi podrobnejši prikaz po osnovni namenski rabi v merilu 1 : 50.000 kot prostorsko sintezo, ki združuje vse ključne razvojne elemente, rabe in dejavnosti ter nabor ukrepov za izvajanje RPP. Zaradi večje preglednosti se podrobnejši prikazi dodatno lahko izdelajo ločeno po vsebinskih področjih ZUreP-3:

- Območja za dolgoročni razvoj naselja in
- prednostna območja za stanovanjsko oskrbo,
- Območja za objekte pomembnejše družbene infrastrukture,
- Prednostna območja za gospodarski razvoj,
- Območja trgovskih središč,
- Območja za potrebe zaščite in reševanja.

Za vsebino in obliko RPP je potrebno upoštevati naslednja dokumenta:

- Navodilo za vsebino in obliko RPP (UIRS, november 2023)
- Usmeritve za izdelavo OP za RPP (ZaVita d.o.o., november 2023)

3.5. POSTOPEK PRIPRAVE RPP IN VKLJUČEVANJE DELEŽNIKOV

Postopek priprave in izdelave RPP je predviden v letih 2024, 2025 in 2026

Postopek koordinira pripravljavec RPP v sodelovanju s pristojnim ministrstvom za prostor.

V postopku priprave RPP je ključnega pomena zagotovitev ustreznega in učinkovitega sodelovanja vseh relevantnih udeležencev pri urejanju prostora.

Pri pripravi RPP bodo sodelovali vsi relevantni udeleženci pri urejanju prostora na nacionalni in lokalni ravni. RPP temelji na participativnem pristopu, saj je zahteva aktivno vlogo resorjev (ministrstva in državne javne službe) in drugih deležnikov, ki sodelujejo v postopku priprave ter usklajujejo svoje interese v prostoru.

Skladno z ZUreP-3 bodo v postopku priprave RPP sodelovali naslednji udeleženci pri urejanju prostora, vsak v okviru svojih pristojnosti: pripravljavec RPP (RCMS), izdelovalec RPP, občine v posamezni razvojni regiji, resorji, ministrstva in državne javne

službe, lokalne gospodarske javne službe, predstavniki ključnih gospodarskih subjektov na območju razvojne regije, predstavniki nevladnih organizacij (kot predstavniki javnosti), organi odločanja v razvojni regiji: Svet regije in Razvojni svet regije, Ministrstvo naravne vire in prostor, Direktorat za prostor in graditev, Vlada Republike Slovenije.

Predvideni dogodki in aktivnosti v postopku priprave RPP (od širšega vključevanja vseh udeležencev do ožjega posvetovanja z izbranimi skupinami) odpirajo možnost za odprto razpravo, medsebojno soočenje in preveritev različnih vsebinskih in interesnih izhodišč, predvsem pa pripravo vsebinsko usklajenega dokumenta, ki bo sprejet in podprt s strani vseh relevantnih in ključnih udeležencev.

Postopek priprave RPP bo zaradi vsebin RPP ter zaradi zagotovitve čim večje učinkovitosti in racionalnosti dela potekal tako, da:

1. Bodo vključeni ključni resorji, v katerih pristojnost sodijo posamezne razvojno-planske dejavnosti. Predstavniki ministrstev in drugih državnih organov bodo pri pripravi RPP sodelovali s posredovanjem strokovnih podlag, aktivno pa bodo sodelovali tudi na delavnicah, posvetovanjih in usklajevalnih sestankih.
2. Bodo zaradi povezave s sosednjimi območji ter usklajenega načrtovanja sodelovali tudi predstavniki sosednjih razvojnih regij. Ti bodo sodelovali tudi na delavnicah, posvetovanjih in po potrebi tudi na usklajevalnih sestankih glede na posamezne pobude (prometna infrastruktura, uskladitev dejavnosti v zavarovanih območjih ipd.).

Pregled sosednjih regij in področja sodelovanja:

1. PODRAVSKA RAZVOJNA REGIJA – prometne ureditve (železniške in cestne povezave), zavarovana območja (reka Mura), krajinske zasnove (Slovenske gorice), prekrivanje vplivnih območij naselij med regijama (Območje osrednjih Slovenskih goric – vpliv Lenarta v Slovenskih goricah ter območje Jeruzalema – vpliv Ormoža).
2. ŠTAJERSKA DEŽELA V AVSTRIJI – prometne ureditve (železniška navezava Pomurja in Avstrije pri Bad Radkersburgu, murska kolesarska pot), zavarovana območja (reka Mura), somestje Gornja Radgona – Bad Radkersburg.
3. GRADIŠČANSKA DEŽELA V AVSTRIJI – zavarovana območja (KP Goričko – Park Raab), prometna povezava.
4. MEDŽIMURSKA ŽUPANIJA NA HRVAŠKEM - prometne povezave (železniška povezava Lendava – Čakovec, hitra cesta Lendava – Čakovec oz. povezava med avtocestama); zavarovana območja (reka Mura), vplivno območje Čakovca na obmejni del Pomurja; vprašanje meje in obmejenega sodleovanja.
5. ZALSKA IN ŽELEZNA ŽUPANIJA NA MADŽARSKEM - prometne povezave (železnica Lenti – Lendava, kolesarske povezave ob železni

zavesi); zavarovana območja (reka Mura, KP Goričko – Park Órség), skupna GJI in zagotavljanje dostopnosti do družbene infrastrukture.

Postopek priprave RPP bo potekal v skladu z Navodilom za način priprave RPP (UIRS, november 2023).

3.6. POTREBNE STROKOVNE PODLAGE PRISTOJNIH SEKTORJEV

Obvezne strokovne podlage za RPP po ZUreP-3 zagotovi Ministrstvo za naravne vire in prostor:

- Usmeritve za razvoj poselitve, razvoj v krajini in gospodarsko javno infrastrukturo;
- Urbanistične zasnove (UZ za RPP) za širša mestna območja in somestja po SPRS 2050
- Krajinske zasnove (KZ za RPP) za zaokrožena krajinska območja na ravni države

Sektorske strokovne podlage za RPP (ZUreP-3): Resorji za vsebine iz njihove pristojnosti, ki bodo vključene v vsebino RPP, zagotovijo ustrezne sektorske SP tako, da omogočajo predstavitev razvojnih in varstvenih interesov za razvojno regijo in sosednja območja. Pri pripravi RPP bomo upoštevali tudi vse nove sektorske politike in strokovne podlage, ki bodo na voljo v času priprave RPP.

Za potrebe priprave RPP bi bile potrebne še naslednje strokovne podlage sektorjev:

1. Hidravlično hidrološka študija s posodobljenimi kartami poplavne varnosti za porečje Mure (vključno z vodotoki Ščavnica, Ledava in Krka ter njihovimi pritoki na področju regije) s predlogom ukrepov za zmanjševanje poplavne nevarnosti na območju regije.
2. Strokovne podlage za kmetijstvo, ki vključujejo tudi novo kategorizacijo kmetijskih zemljišč in določitev prednostnih območij za razvoj posameznih kmetijskih panog ter določitev regionalno pomembnih območij in vrst agrarnih operacij.
3. Demografska študija.
4. Strokovna podlaga za poselitev, ki vključuje podlage za umestitev novih stanovanjskih območij v središča v regiji ter opredeli potrebe za posebne oblike bivanja ter oceni obstoječi stanovanjski potencial.
5. izdelava strokovnih podlag za opredelitev prostorskih potencialov in območij za vetrne elektrarne, sončne elektrarne, (male) hidroelektrarne, za določitev potenciala za izrabo lesne biomase, za izkoriščanje geotermalne energije ter za OVE za druge podnebno nevtralne vire energije v regiji.
6. Na državni ravni se izdelava strokovna podlaga Zasnova sistema oskrbe s pitno vodo na območju RS, v kateri se opredelijo obstoječi in načrtovani vodni viri s

količinsko razpoložljivostjo in namenom (osnovna oskrba, rezervni vir), oskrbna območja posameznih vodovodnih sistemov ter objekti za transport pitne vode od vodnih virov do prevzemnih mest v posamezni občini oz. vodovodnem sistemu.

7. Na državni ravni se izdelava strokovna podlaga Zasnova sistema ravnanja z odpadki na območju RS, v kateri se opredelijo obstoječi in načrtovani objekti GJI za ravnanje z odpadki, ki so potrebni za izvajanje državnih GJS (sežigalnice, objekti za ravnanje z živalskimi odpadki, objekti za ravnanje z radioaktivnimi odpadki) vključno z oskrbnimi območji.
8. Na državni ravni se izdelava strokovna podlaga Zasnova sistema prometnih povezav in tokov (ceste, železnice, kolesarske povezave), ki bo v sodelovanju z regijo opredelila glavne državne in regijske prometne povezave v regiji in do regije.
9. Izdelava se strokovna podlaga študija onesnaženja s hrupom in svetlobnega onesnaženja na ravni regije.

3.7. PRIPOROČILA ZA IZDELAVO DODATNIH STROKOVNIH PODLAG

Na ravni regije pa bi bilo smiselno kot strokovne podlage pripraviti naslednje študije in analize ter strateška izhodišča:

1. Celostna prometna strategija za celotno regijo z navezavami na sosednje regije in države, vključno s predlogom razvoja JPP in multimodalnih središč.
2. Turistična strategija za celotno regijo, vključno z določitvijo posameznih turističnih območij.
3. Izdelati je potrebno regionalni energetski koncept kot strokovno podlago za opredelitev potencialov za rabo obnovljivih virov energije.